

1. ONDERWIJSAANBOD

Aanbod van kennis, vaardigheden en houdingen binnen de werplekleeromgeving. Binnen dit aanbod is sprake van een doorgaande lijn in de ontwikkeling van de aanstaande leraar en is er een zekere balans tussen theorie en praktijk.

- 1.1.2 De (opleidings)school waarborgt dat aanstaande leraren de gelegenheid hebben ervaring op te doen in gevarieerde onderwijsleersituaties (s1).
- 1.1.5 De (opleidings)school heeft een geëxpliciteerde visie op samen opleiden, die valt binnen de kaders die door het partnerschap beschreven zijn. Zo mogelijk is dit geconcretiseerd in een opleidingsplan (s2). *
- 1.2.1 De (opleidings)school zorgt dat de eindkwalificaties van het werkplekgebonden deel van het curriculum gerealiseerd kunnen worden door de aanstaande leraren (s1). *
- 1.2.2 Individuele trajecten van aanstaande leraren zijn door de (opleidings)school verankerd in een inhoudelijk samenhangend programma (s2). *
- 1.3.1 De (opleidings)school zorgt dat een substantieel deel (in de regel 40%) van het totale curriculum van de opleiding op school (werkplekgebonden deel) wordt verzorgd (s2).
- 1.4.1 Het programma wordt gekenmerkt door een herkenbare doorgaande lijn en is gebaseerd op het beroepsprofiel voor leraren. Dit beroepsprofiel is uitgewerkt in leeruitkomsten of eindtermen (s1).
- 1.5.1 De (opleidings)school hanteert in haar opleidingsprogramma een pedagogisch en didactisch concept wat overeenkomt met de visie van het partnerschap (s2). *
- 1.6.1 De (opleidings)school zorgt dat de toelatingseisen voor de instromende aanstaande leraren afgestemd zijn op het opleidingsprogramma (s2). *

* Zie achterzijde voor een toelichting ervan.

1. ONDERWIJSAANBOD - TOELICHTING INDICATOREN

- 1.1.5 De school of groep scholen heeft een visie op het leren van leerlingen en aanstaande leraren.
- 1.2.1 Het op de aanstaande leraar gerichte programma op de (opleidings)school is samen met het opleidingsinstituut uitgewerkt. De opleidingsschool en het opleidingsinstituut zijn gedeeld eigenaar van het programma.
- 1.2.2 Adaptief onderwijs wordt voorbeeldmatig bij het leer- en ontwikkelproces van de (aanstaande) leraar vorm gegeven.
- 1.5.1 De pedagogische en didactische concepten zijn in lijn met de doelstellingen. Ook dienen de aanstaande leraren in staat gesteld te worden verschillende onderwijsconcepten in de beroepspraktijk uit te kunnen proberen.
- 1.6.1 Het programma sluit qua vorm en inhoud aan bij de kwalificaties van de instromende aanstaande leraren. Adaptief onderwijs kan hierbij voorbeeldmatig uitgewerkt worden. De selectieprocedure is omschreven en maakt duidelijk wat de selectiecriteria zijn.

2. CONDITIES

Faciliteiten binnen of ten behoeve van de werkplekleeromgeving in de vorm van beschikbare mensen, materialen, ruimte, tijd, geld en samenwerkingsafspraken.

- 2.1.1 De schoolopleider is voldoende gefaciliteerd voor het begeleiden van de (aanstaande) leraar (s2). *
- 2.1.2 De werkplekbegeleider is voldoende gefaciliteerd voor het begeleiden van de aanstaande leraar.
- 2.2.1 Professionalisering is gefaciliteerd (s1).
- 2.2.2 Het personeel is geschoold voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische uitvoering van het opleiden/begeleiden van aanstaande leraren (s2). *
- 2.3.1 De (opleidings)school heeft afspraken met de lerarenopleiding over het aantal leer-werkplekken (s1).
- 2.3.2 Aan de samenwerking tussen de (opleidings)school en de lerarenopleiding ligt een samenwerkingsovereenkomst ten grondslag (s2). *
- 2.4.1 De (opleidings)school heeft up-to-date, complete en rijke (digitale) middelen (s2).
- 2.4.3 Bij de inrichting van de wplo is gezorgd voor adequate faciliteiten voor de aanstaande leraren in de zin van materialen, ruimte, tijd, geld en afspraken (s1). *

2. CONDITIES - TOELICHTING INDICATOREN

- 2.1.1 De leraren worden gemotiveerd benaderd voor het vervullen van taken die te maken hebben met samen opleiden.
- 2.2.2 De professionalisering van werkplekbegeleiders in het kader van samen opleiden is vastgelegd in het professionaliseringsbeleid van de school.
- 2.3.2 De organisatie van de school is beschreven en afspraken zijn gemaakt over de begeleiding waaronder de rol van de betrokkenen: directie, schoolopleider, leraren, werkplekbegeleiders en aanstaande leraren.
- 2.4.3 Een werkplekleeromgeving is een specifiek voor het samen leren en leren onderwijzen van aanstaande leraren door leraren-opleiding samen met een of meer partners (meestal stagescholen) ingerichte leer- en werkomgeving. Voor de aanstaande leraren die hun opleiding binnen de school volgen zijn er voorzieningen (werkplek, computer met internetverbinding).

3. BEGELEIDING

Kenmerkend zijn mentoring en coaching, de afstemming van het aanbod op de behoeften van de aanstaande leraar en het leren in en van kenmerkende situaties (zijn veelal ingebed in de context van reële situaties van de basisschool). Bovendien is sprake van een ondersteunen van ownership zodat de aanstaande leraar 'eigenaar' wordt van zijn eigen leerproces.

- 3.1.3 De (opleidings)school zorgt dat de (studie)begeleiding in de school en bij de lerarenopleiding op elkaar zijn afgestemd, helder zijn voor de aanstaande leraren en aansluiten op hun leerbehoeften (s2). *
- 3.2.1 De werkplekbegeleiders vervullen een actieve rol in het begeleiden van aanstaande leraren met als uitgangspunt het beroepsprofiel (s2). *
- 3.2.2 Werkplekbegeleiders zijn geschoold in het voeren van begeleidingsgesprekken (s2). *
- 3.3.1 De leerbehoeften van de aanstaande leraar bepalen aanwijsbaar mede de keuzes in het traject (s1). *
- 3.4.1 De (opleidings)school stelt de aanstaande leraar in staat medeverantwoordelijk te zijn voor de school als geheel en ervaring op te doen met niet-lesgebonden taken (s1). *
- 3.4.2 De aanstaande leraar kan deelnemen aan alle overlegsituaties en voor de beroepsgroep relevante activiteiten (s1).
- 3.5.1 Binnen de werkplekleeromgeving bevorderen de begeleiders het 'eigenaarschap' van de aanstaande leraar, onder meer door nadruk te leggen op zelfverantwoordelijkheid en zelfsturing (s1). *

* Zie achterzijde voor een toelichting ervan.

3. BEGELEIDING - TOELICHTING INDICATOREN

- 3.1.3 Kan blijken uit begeleidingsdocumenten waarin afspraken zijn vastgelegd om de informatievoorziening aan aanstaande leraren adequaat en met het oog op studievoortgang te laten verlopen en te laten aansluiten op hun leerbehoeften.
- 3.2.1 Uit teamoverleg, voortgangsgesprekken of anderszins blijkt dat begeleiders zich bewust zijn van het hoe en waarom van hun begeleiding.
- 3.2.2 Uit verslagen van of gesprekken met de aanstaande leraren kan zichtbaar worden dat de werkplekbegeleider de beroepspraktijk en de theorie van de opleiding integraal aanbieden.
- 3.3.1 Uit documenten, gesprekken, onderzoek blijkt of en hoe de werkplekbegeleider afstemmen op de leerbehoeften en ontwikkeling van de aanstaande leraar.
- 3.4.1 Dit blijkt uit daarover vastgelegde afspraken.
- 3.5.1 Van belang is dat de aanstaande leraar kan aangeven op welke wijze hij vooraf gestelde doelen heeft gerealiseerd met zijn ervaring in authentieke situaties.

4. KWALITEITSCULTUUR

Er is sprake van een systematische zorg voor de kwaliteit van het leerwerktraject. Er zijn maatregelen om de kwaliteit te behouden en zo nodig te verbeteren.

- 4.1.1 De (opleidings)school heeft een kwaliteitssysteem waarin streefdoelen, met betrekking tot het opleiden van (aanstaande) leraren, zijn beschreven en hoe deze worden gerealiseerd en geëvalueerd (s2).*
- 4.2.1 Alle deelnemers van de (opleidings)school en externen zijn actief bij de kwaliteitscultuur betrokken (s2).*
- 4.3.1 De (opleidings)school maakt duidelijk hoe de resultaten van de evaluaties worden omgezet in verbeteracties, waar dat nodig is (s2).
- 4.4.1 De aanstaande leraren weten hoe de toetsing van het werkplekgebonden deel van het curriculum verloopt (s1).
- 4.4.2 De (opleidings)school geeft vorm aan de afspraken in het partnerschap, ten aanzien van taken en en verantwoordelijkheden van de toetsing van aanstaande leraren (s2).
- 4.5.1 De (opleidings)school biedt aanstaande leraren de mogelijkheid tot regelmatige reflectie op opgedane ervaringen (s1).
- 4.5.2 De (opleidings)school waarborgt een doorgaande lijn samen opleiden en inductie in het opleiden en professionaliseren van (aanstaande) leraren (s2).*

4. KWALITEITSCULTUUR - TOELICHTING INDICATOREN

- 4.1.1 Dit kan blijken uit een kwaliteitssysteem en kwaliteitsevaluaties voor samen opleiden dat is opgesteld door de (opleidings)school. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het opnemen van wat je beoogt met het opleiden van (aanstaande) leraren in het huidige kwaliteitssysteem. Ook kun je denken aan het bespreken van opleiden in de functioneringsgesprekken van werkplekbegeleiders en schoolopleiders.

- 4.2.1 Bij de kwaliteitscultuur zijn deelnemers zoals (aanstaande) leraren, alumni, werkplekbegeleiders, schoolopleiders, directie, instituutopleiders, actief betrokken.

- 4.5.2 Daarin komen de volgende vragen aan de orde: Doen we het goede? Hoe weten we dat? Vinden anderen dat ook (bijvoorbeeld via audits met externen, ontwikkelingsgericht peer review)? Wat doen we met die wetenschap?

5. LEERKLIMAAT

Een emotioneel veilig en een uitdagend en stimulerend klimaat binnen de werkplekleeromgeving. Bovendien is sprake van een ondersteunen van ownership zodat de aanstaande leraar 'eigenaar' wordt van zijn eigen leerproces.

- 5.1.1 Acceptatie van aanstaande leraren is geborgd (s1).*
- 5.2.1 De werkplekleeromgeving biedt een leerwerkklimaat waarbinnen op de eerste plaats de werkplekbegeleider en schoolopleider, de aanstaande leraar uitnodigen tot activiteit, hem stimulerende voorbeelden aanbieden en accepteren dat hij fouten mag maken (s1).*
- 5.2.2 De (opleidings)school stimuleert het leren in de verschillende leeromgevingen (s3).*
- 5.2.3 De (opleidings)school zet experts van binnen en buiten het partnerschap in voor het opleiden van (aanstaande) leraren (s3).

* Zie achterzijde voor een toelichting ervan.

Opleidingsnetwerk
Samen Opleiden

 sam
samen in ontwikkeling

5. LEERKLIMAAT - TOELICHTING INDICATOREN

- 5.1.1 Dit kan blijken uit bijvoorbeeld communicatie naar de ouders waarin de aanstaande leraar zich voorstelt. Aanstaande leraren krijgen binnen het team de gelegenheid zich voor te stellen, worden tijdens de koffie aangesproken en betrokken in gesprekken, krijgen een code voor het kopieerapparaat etc.
- 5.1.2 Van belang is zichtbaar te maken hoe de aanstaande leraar binnen de werkplekleeromgeving een vertrouwensband met werkplekbegeleider en schoolopleider kan opbouwen en hoe hij de gelegenheid krijgt te experimenteren en te leren, in positieve zin ook van fouten.
- 5.2.2 Denk aan leeromgevingen buiten het schoolgebouw.

6. PROFESSIONALITEIT

Laat zich kenmerken door professionalisering en zelfsturing van de betrokkenen binnen deze omgeving en door een lerende organisatie als geheel.

- 6.1.1 De (opleidings)school heeft een professionaliseringsbeleid, waarbij zij zorgt dat de deskundigheid van de werkplekbegeleiders voldoet, op het gebied van opleiden, begeleiden en beoordelen (s2).
- 6.1.2 De (opleidings)school heeft haar inductiebeleid en haar inductieprogramma's ingebed in het strategisch HRM beleid (s2). *
- 6.1.3 De werkplekbegeleider en schoolopleider ontwikkelt en zet kennis in over leren, begeleiden en opleiden (van zichzelf, (aanstaande) leraren en leerlingen) (s3).
- 6.1.6 In de (opleidings)school wordt expertise van de collega's gedeeld en adequaat ingezet in het opleiden van (aanstaande) leraren (s3). *
- 6.2.1 De werkplekbegeleider ontvangt structurele begeleiding van de schoolopleider (s1).
- 6.2.3 De (opleidings)school organiseert dat kennis wordt gedeeld over de begeleiding van (aanstaande) leraren (s2).
- 6.3.1 De aanstaande leraar krijgt ruimte om zelfstandig beslissingen te nemen over het onderwijs aan de eigen groep (s1). *
- 6.3.2 De aanstaande leraar is (mede)verantwoordelijk voor de eigen professionele ontwikkeling (s2).

6. PROFESSIONALITEIT - TOELICHTING INDICATOREN

- 6.1.2 Hierbij kun je denken aan een adequaat inwerkplan voor startende leraren.
- 6.1.6 Expertise is de kunde of bekwaamheid van iemand in een vakgebied. Kortom, iemand die veel weet over een bepaald onderwerp.
- 6.3.1 Uiteraard onder eindverantwoordelijkheid van de klassenleraar/werkplekbegeleider.

7. STARTBEKWAAMHEID

Startbekwaamheid vormt het doel én de opbrengst van het leren onderwijzen binnen de werkplekleeromgeving. Bovendien is sprake van een ondersteunen van ownership zodat de aanstaande leraar 'eigenaar' wordt van zijn eigen leerproces

- 7.1.1 De voor het behalen van de startbekwaamheid omschreven (formele) eisen geven herkenbaar richting en sturing aan de inrichting van de werkplekleeromgeving (s1).
- 7.1.2 De visie op het leren van (aanstaande) leraren en de groei in het beroep is vertaald naar een beoogd bekwaamheidsniveau (s2).
- 7.2.1 De (opleidings)school stelt de aanstaande leraar in staat zijn startbekwaamheid aan te tonen en deze te beschrijven in de door de opleiding vastgestelde eindproducten (s1).

Citeertitel: Geldens, J., Ruit, P., Meuleman, W. & Popeijus, H. L. (2023). *Zelfevaluatiekader samen opleiden (ZEK), posters*. Hogeschool de Kempel & Driestar educatief.

Opleidingsnetwerk
Samen Opleiden

 sam
samen in ontwikkeling